

Erica Stanford

Kripto Savaşları

Sahte Ölümler, Kayıp Milyar Dolarlar
ve Sektördeki Bozulmalar

Çeviren

Pınar Başar

NOVA
KİTAP

İÇİNDEKİLER

Giriş11

1. BÖLÜM | Vahşi ve Kural Tanımaz Batı: Milyon dolarlar toplamayı başarabilmiş şaka temalı projeler ve dolandırıcılık projeleri

Birbirini taklit eden, değersiz dijital token'lar	19
Mucize niteliğindeki teknoloji	21
Büyük balon	22
Yeni bir fon toplama yöntemi	23
Yaratıcı yollarla işe alım.....	26
Farklı dolandırıcılık türleri	28
Fırsatçılar için fırsatlar	30
Seks, dating, aile ilişkileri, kum-güneş, şarap ve ibadet	32
Bir dolandırıcılık projesinin tanıtımı nasıl yapılır?.....	36
Ödül avcıları	37
Pazarlama: Kötü, daha da kötü ve çirkin işler	39
Kusura bakmayın ama şansınıza küsün	40
İlk coin arzları: Ekosistemde büyük bozulma	41
Ölü coin'ler	42
Anında ve meşru yollardan Bitcoin miktarını ikiye katlama	44
Biraz umut da var!	45

2. BÖLÜM | Kriptoda Son Vurgun Dolandırıcılıkları

50 milyon dolarlık şaka	47
Parayı alıp kaçmak	49
Patlıcanlar ve diğer sebzeler	50
Tüm dolandırıcılıklar arasında belki de en bariz olanı	50
Teşekkürler ve kusura bakmayın	53
Teknik sorunların arkasına saklanma sanatı	54
Global finans sisteminin yeniden icadı	55
Geleceği ve tehlike işaretlerini öngörme yeteneği	56
Yatırımcıların parasıyla alışveriş yapmak	60
İnsanların umutlarıyla oynamak	60

3. BÖLÜM | OneCoin: Kayıp Kripto Kraliçesi

Başlangıç	63
Son	64
(Kayıp) kripto kraliçesi	65
Sat, sat, sat ve zengin ol, zengin ol, zengin ol	66
Google'a güvenmeyin	67
Çıkmanın hiçbir yolu yok	68
Büyük, aşikâr tehlike işaretleri	69
İmkânsız, mantıksız ekonomi	70
Ne hayaller gerçek oluyor	70
Paranın kokusunu almak	75
Paraya iman etmek	76
<i>Grinin Elli Tonu</i>	78
Eğitim: Çalınmış PDF'ler ve biraz da mucizevi ekonomi	78
Dünyanın en zengin insanı	80
Yüksek enflasyon	81
Kayıp kripto kraliçesi	83
Her şey yolundaymış gibi görünsün diye verilen estetik ameliyat kuponları	84
Tüm bu paralar nereye gitti?	85

Aşk böcekleri86
Sahte kripto kraliçesi87
Parayı da alıp kaçıp gitmek88
Dolandırıcılık kaldığı yerden devam ediyor93

4. BÖLÜM | Bitconnect: Ponzi üstüne Ponzi ve güvenilirmez, yenilmez al-sat botu

Herkesin diline dolanan ama boş olan bir diğer kripto para95
Jeff Bezos'tan 95.751,58 kat daha zengin96
Gerçeğe uygunluk98
Gerçekten de hiçbir kullanım alanı ya da değeri yok99
Büyük piramit	100
Dolandırıcılığın reklamını yapmak	102
Lüks arabalar, disko topları, iğrenç müzikler ve kötü şarkıcılar. Böyle bir ortamda nasıl bir terslik olabilir?	103
Birkaç tehlike işareti daha	105
Uyarı zillerinin sesi	106
Büyük kıyım	108
Çifte Ponzi: Bir dolandırıcılık fiyatına iki dolandırıcılık	110
Bitconnect 3; Çünkü iki dolandırıcılık yetmedi	113
Hikâyenin sonundaki beklenmedik gelişme: Kaçırılan kaçırılanlar ..	114

5. BÖLÜM | Kusura Bakmayın, Biz Kaçtık!: 17 milyar dolarlık son vurgun

Bir dolandırıcılığın oluşumu	117
Popüler kelimeler varsa iyi bir proje olmalı	119
Botlarla alım satım işlemleri	121
Büyük vaatler	123
Ağız sulandıran rakamlar ve yaratıcı pazarlama stratejileri	124
Gizli saklı mesajlar	126
Para nereye gitti?	128
2. Vurgun: Milyar dolarlık dolandırıcılığın kopyası	129

6. BÖLÜM | Sahte Ölüm İlanı, Kayıp Milyonlar ve Bedeni Mezardan Çıkarmak İçin Yapılan Talepler

Gülümseyen bir adam	134
Pizzayı sevmeyen yoktur	135
Dört tarafı hack'lerle çevrili	136
#luxurytravel (lüks seyahat)	136
Gerçekten de öldü mü?	138
Büyük çaplı varlık saklama sorunu	139
Hukuki yaptırımlar devreye girmeye başlıyor ya da devreye girmeye çalışıyor	141
Yatırımcılar devreye giriyor	142
Şüpheli dayanaklar. Gerry nereye kayboldu?	143
Gizemli ve suçlu kurucu	145
Dolandırıcılığı uygulama zamanı	147
Profesyonelce kara para aklama	148
Kanada'nın en büyük kripto para borsası, kolluk kuvvetlerinin yürüttüğü dikkatli incelemelere rağmen nasıl oldu da böyle kötü sonuçlara neden oldu?	149
Para çoktan gitmişti	149
Tüm bu para nereye gitti?	150
Başkalarının parasıyla kumar oynamak	151
Mezarını açtırmalısınız!	153
Günümüz teknolojiyle yapılmış eski tip dolandırıcılık	153

7. BÖLÜM | Mt. Gox: Hack saldırıları, sızdırılan milyarlar ve güvenilmez al-sat botu

Tüm para gitti	155
Kartlar veya coin'ler	156
Hack üstüne hack	158
Yapılan yanlışlar, yazılım hataları ve kaybedilen Bitcoin'ler	160
Yasalar devreye giriyor	161
Para girişi durdu	162
Sızdırılan Bitcoin'ler	163

Paramız nereye gitti?	165
Dünyanın en büyük bulmacası	166
Mt. Gox'taki Bitcoin'lere Güle Güle: Aklanan kara paranın arkasındaki sabıkalı fikir insanı	167
Willy isminde bir bot ve Markus isminde bir bot daha	168
Tutuklamalar, kara para aklama, davalar, devam eden davalar ve kötüye kullanılan fonlar	169
Henüz bitmeyen hikâyeden son gelişme	171

8. BÖLÜM | Kripto Madenciliği: Hiç yoktan bir şey oluşturmak

Kolay kazanılmış para: Kâr içinde yüzmek	174
722 milyon dolarlık para basma makinesi	175
Herkesin hayalindeki yaşam	177
Anarşistlerin toplandığı tatil yeri	178
Para basmak: Altın yumurtlayan kaz	179
Muğlak sayılar, cahil liderler ve yalan beyanlar	180
Sayılarda yapılan düzenbazlıklar	181
Kaybolan muhteşem madencilik makineleri	183
Sudan neredeyse farksız	184
"Başarısızlıkla sonuçlanamayacak kadar büyük" bir projenin başarısızlıkla sonuçlanması	185

9. BÖLÜM | Piyasa Manipülasyonu: Kripto sektöründeki pump ve dump manipülasyonları

Endişe ve olasılıklar	187
Sosyal medya üzerinden dolandırıcılık	190
Organize toplu alım satım grupları	190
İşin içine ünlüleri dahil etmek	191
John McAfee	192
Piyasa manipülasyonunu öğrenmek	194
Bir sonraki büyük yatırım fırsatı	197
2 milyar dolarlık tweet	197

Atılan yeni tweet'ler.....	200
Benden bu kadar.....	202

10. BÖLÜM: Kriptoyu İnsanların Yararına Kullanmak

Venezuela: Tavuk ve yumurta sorunu.....	205
Kriptoya hızlı geçiş.....	208
İlk günlere dönelim.....	209
Finansal devrim.....	210
Kriptonun hâkim şirketlerce benimsenmeye başlanması.....	211
Facebook.....	212
Plastikler ve okyanuslar: Mutlu sonla biten bir hikâye.....	214
Kaynakça.....	217
Dizin.....	269

Giriş

Çıkarım yoluyla test etme ya da diğer adıyla ördek testi

Normal şartlarda ve eski bir atasözünde de denildiği gibi bir şey ördeğe benziyorsa, ördek gibi yüzüyorsa ve ördek gibi vaklıyorsa o zaman genelde o şeyin ördek olduğu kabul edilir. Hiç olmadı ördeğe benzer özellikleri olan bir hayvan olarak görülür. Zirve noktasında 1,8 trilyon dolarlık değerlemeye ulaşan, bir dijital para ekosistemi olan kripto para neredeyse Vahşi Batı örneği oldu. Kripto alanında regülasyonlar henüz teknolojinin ve bu inovasyonun hızına yetişebilmiş değil, en azından son yıllarda bu alanda ya regülasyonlar büyük oranda eksik ya da hiç regülasyon yok. Hâl böyle olunca mafyanın, organize suç örgütlerinin, ajanların, bilgisayar korsanlarının, fırsatçıların ve dolandırıcıların aleni olarak suç faaliyetlerinde bulunduğu bir suç dünyası ortaya çıktı. Dolandırıcılıkların, hack'leme vakalarının, hırsızlıkların, insan kaçırmaların ve kaybolan insan vakalarının ardı ardına yaşandığı bu dünyada milyar dolarlık Ponzi sistemleri sıradan bir hâle geldi ve bir projenin, daha yeni topladığı parayı alıp ortadan kaybolması ihtimali yükseldi.

Dolandırıcılıkların, maalesef diğer sektörlerle kıyasla daha

fazla yaşandığı kripto sektöründe ördek testi ile elde edilen sonuçlar daha farklı.

Litecoin'in kurucusu ve kripto influencer'ı Charlie Lee'nin kripto sektöründeki dolandırıcılıklara dikkat çeken tweet'inde şu ifadeler yer alıyordu: "Eğer ördek gibi görünüyorsa, ördek gibi yüzüyorsa ve ördek gibi vaklıyorsa, muhtemelen o bir Ponzi sistemidir."¹ Evet, kripto sektöründeki dolandırıcılıklar yeni başlıyordu.

Üyelere özel bir grupta anlatılan hikâyeler

BBC'de yayımlanan popüler podcast serisi *The Missing Cryptoqueen*'in sunuculuğunu yapan araştırmacı Jamie Bartlett'i, 2019 yılının Aralık ayında Noel için Crypto Curry Club üyelerimize özel düzenlediğimiz öğle yemeğinde ağırlamıştım. Podcast serisinin popüler olmasının ana sebebi, OneCoin isimli Ponzi dolandırıcılığının kurucusu olan Ruja Ignatova'nın yaklaşık 4 ila 15 milyar doları alıp kayıplara karışmasından sonra süren arama çalışmalarını konu edinmesiydi. Tüm dünya bir sonraki seride neler konuşulacağını merakla bekliyordu. FBI tarafından aranan Ruja, iki yıldır kayıptı.

Ruja, FBI'in arananlar listesinde olduğunu duymuş ve o zamandan bu yana da kimseler tarafından görülmemiştir. (Bu duyumu sevgililerinden, çevresindekilerden veya karışmış olması muhtemel organize suç örgütlerinden almış olabilir.) En azından adına kayıtlı yarım milyar dolar ve plastik cerrahiye olan ilgisi düşünüldüğünde herhangi bir yerde saklanıyor olabilirdi. Bu hikâye günümüze ait bir olayı yansıtan, dedektif filmlerindeki gibi, "Bu kadın nerede?" gizemine sahip olup gerçek zamanlı gelişmelerin paylaşıldığı bir hikâyeydi. Jamie konuşmayı sürdürdükçe odadaki atmosfer yoğunlaşıyordu. Jamie tüm paylaşacaklarını paylaştı, konuklarla konuşup Chatham House® kullarları çerçevesinde soruları cevapladı. O odada konuşulanlar başka herhangi bir yerde dile getirilemezdi. Bu yüzden özgürce

* Kraliyet Uluslararası İlişkiler Enstitüsü olarak bilinen bir düşünce kuruluşu -çn

konuştuk. Jamie, saatlerce bu konu hakkında bildiklerini paylaştı ve olayın en karanlık yanlarıyla ilgili bulgularını anlattı durdu.

Bu olay dile getirildikten sonra suçlar, dolandırıcılıklar ve sahtekârlıklarla ilgili başka hikâyeler de bir bir ortaya dökülmeye başladı. Üyelerimizin çoğu (çeşitli şekillerde kripto alanında uzmanlar) kripto dolandırıcılıklarıyla ilgili bildiklerini anlatmaya başladılar. Bu dolandırıcılardan bazıları ortada yoktu, çoğu ise hâlâ aktifti ve sıradan insanlardan milyarlarca dolar çalmaya devam ediyorlardı. Kendilerinin reklamını her gün kullandığımız arama motorlarında ve sosyal medya platformlarında yapıyorlardı.

Başka neler döndüğünü öğrenmek için insanlarla konuşmaya başladım. Bu kişilerin çoğu (kripto sektöründe çalıştıkları ve yatırım yaptıkları yıllar boyunca) birçok karanlık işin döndüğü dolandırıcılıkları ortaya çıkarmışlardı. Kimileri ölüm tehditleri almıştı, çoğu da bildiklerinden veya araştırmaları neticesinde öğrendikleri şeylerden dolayı çevrimiçi ortamda sürekli korkutulmuştu. Sonra da insanların arasında bu tip konuları konuşmamaya karar vermişlerdi çünkü risk almaya değmeyeceğini düşünüyorlardı. Fakat buna rağmen büyük dolandırıcılıkların arkasındaki kurnaz pazarlama stratejileri, bu dolandırıcılıklarda dönen oyunlar hakkında az da olsa bilgi verdiler. Ben de bölük pörçük bilgileri bir araya getirip bahsedilen dolandırıcılık projelerinden bazılarını araştırmaya başladım. Ayrıca bu bilgiler, hâlâ dünyanın dört bir yanındaki insanları aktif olarak dolandırmaya devam eden projelerin sohbet odalarına ve gruplarına kabul edilmemi sağladı. Böylece neler olup bittiğini görebilecektim.

800 milyar dolarlık balon

Bitcoin'den sonra hızla binlerce kripto para ortaya çıktı. Kripto para oluşturmak çok kolaydı. Herhangi biri çok az bir çaba veya çok düşük miktarda para harcayarak yepyeni bir kripto para oluşturabilirdi. İlk coin arzı (ICO) olarak bilinen yeni bir kripto fon toplama yöntemiyle piyasaya proje üstüne proje yağdı. Jesus Coin, Sexcoin, PotCoin, TrumpCoin, Catcoin gibi projeler

türemiştir ve abartmadan söylüyorum, diğer proje adlarında da bunlara benzer kelimeler vardı.

Kısa yoldan zengin olma umudu ve pazarlama stratejileri sonucunda 1,8 trilyon dolar zirvesine ulaşan ve binlerce farklı kripto projesini içinde barındıran bir balon yaratıldı. Birçok ICO'nun gerçek dünyada hiçbir değeri veya kullanım alanı yoktu.

Tıpkı dotcom balonu gibi... Tarihteki tüm balonlarda çılgınca ve devasa kazançlar, yüksek fiyat oynaklıkları yaşanmıştı ve büyük bir çoğunluğu kesinlikle hiçbir anlam ifade etmiyordu. İnsanlar, Bitcoin'e ve ondan sonra çıkan ilk kripto paralara erken yatırım yapanların nasıl paralar kazandıklarını gördüler ve kendi paylarını almanın yoluna düştüler. Paranın hoyratça saçıldığı, hack'lemelerin, dolandırıcılıkların, gerçekleşme ihtimali olmayan, çılgınca vaatlerin ve sözlerin verildiği zamanlardı.

Zaman içinde hukuki yaptırımlar, kripto ICO projelerinin yüzde 98'inden fazlasını dolandırıcılık projeleri, başarısızlıkla sonuçlanmış projeler veya yatırımcılarının bağışladığı parayı kaybetmiş projeler olarak nitelendirecek kadar ileriye gidecekti.² Bir süre sonra bu projeler teker teker bir sis bulutuyla kaplanmaya ve 2018 yılına kadar şişirilmiş kripto ve ICO balonu içinde kaybolmaya başladı.

Para nerede? Parayı göster.

Bu projelerin hepsi unutulup gitmedi. Bazıları çeşitli yönleriyle göze çarpmayı başarmıştı. Bunlar, en heyecan verici görünen projelerdi: En çılgınca partileri düzenleyenler, paraları fütürsüzce harcayanlar, dünyanın bir ucundaki etkinliklere insanları eğlendirmeleri için gönderenler, yatırımcılarına özel lüks yatlarda seyahat ayarlayan projeler. Nereden çıktığı belli olmamasına rağmen en çok parayı toplamayı (her biri neredeyse milyarlarca dolar toplamıştı) ve en fazla takipçi sayısına ulaşmayı başarmış olanlar da bu projelerdi.

Bu projelerin arkasındaki isimlerin zeki, güzel veya yakışıklı, hitabeti kuvvetli ya da etkileyici kişiler olmasına gerek yoktu. Zaten projenin arkasındaki isimler, çoğunlukla insanları kendi-

lerine çekecek niteliklere sahip değildi. Bazı projelerde projenin arkasındaki isim bilinmiyordu bile. Ki bu, dolandırıcılık amacıyla oluşturulmuş çoğu projenin ortak noktasıydı, projenin sahipleri tamamen anonimdi. Buna rağmen insanlar kendilerini bu projelerin kucağına atıp ellerine ne var ne yoksa veriyorlardı. Zenginlik trenini kaçırmamak için bu projelerin bir parçası olmak istiyorlardı.

Bu kitapta yer verdiğim dolandırıcılıklar dünyadaki milyonlarca insanın yaşamını etkiledi. Milyonlarca insan bu projelere kandı ve milyarlarca dolar bu projelerde kaybolup gitti. Madalyonun bir yüzünde evlerini, birikimlerini, ailelerinin ve aile üyelerinin birikimlerini kaybeden insanlar, tüm paralarını bu dolandırıcılara kaptıran ve bu yüzden yeniden çalışmaya başlamak zorunda kalan yaşlı insanlar, intihar eden insanlar ve mahvolan yaşamlar içeren dehşet verici hikâyeler var. Madalyonun diğer yüzünde ise bu dolandırıcılık projelerini yürüten ve bunların reklamını yapanların elmasları, lüks araçları, yatları, villaları ve gösterişli, milyon dolarlık yaşamları var.

Bir sonraki kurban kim olacak?

Dolandırıcılık projeleri günümüzde hâlâ var. Bazıları bu kitapta bahsettiklerim, bazıları bu bahsettiklerimin neredeyse tıpatıp aynısı ve hatta aynı kişiler tarafından oluşturulmuş projeler. Tüm tarayıcılarda ve sosyal medya platformlarında aktif olarak insanları ağına düşürmeye çalışan dolandırıcılık grupları kol geziyor. En büyük kripto dolandırıcılıklarının yaşandığı bu suç dünyasında, yaşananların doğru olduğu gerçeğini bilmiyor olsaydık olanlara inanmak imkânsız gelebilirdi.

Kripto dolandırıcılıkları yalnızca kripto yatırımcılarını etkilemiyor. Projeler, dünyanın dört bir yanındaki sıradan insanlardan milyarlarca dolar yürütmeye devam ediyor. Dolandırılmaya karşı bir bağışıklığımız yok ne de olsa. Dolandırıcılık amacıyla oluşturulmuş projelerin altında, “Ben dolandırıcıyım,” yazmıyor. En azından ilk görüşte dolandırıcı olup olmadıkları anlaşılıyor. Bazılarının öyle olduğunu anlıyoruz çünkü bu projeler-

den bazıları hatalarla dolu. Dolayısıyla neredeyse herkes böyle projelerin açıkça dolandırıcılık amaçlı olduğunu anlıyor. İyi bir pazarlama stratejisi yürüten, gayet düzenli ve ilgi çekici internet sitesine sahip, genelde elindeki parayla en iyi ve ikna yeteneği en kuvvetli satışıları işe alan dolandırıcılık projeleri de var. Okurken göreceksiniz, bu tür projelere kanmak çok kolay.

Daha önce lunaparkta bir hız trenine bindiniz mi? Bu kıtapta yer alan hem kripto dünyasında hem de modern tarihte toplulukları ve ülkeleri derinden sarsmış bazı dolandırıcılıkları okurken kendinizi âdeta inişli çıkışlı raylarla dolu bir hız trenine binmiş gibi hissedeceksiniz. Dolandırıcılıkların yapısını, nasıl oluştuklarını, bazı insanların bu tarz projelerin ağına nasıl düştüklerini, bazılarının ise tıpkı üst üste dizilmiş bir iskambil destesinin çökmesi gibi tüm sistem çökmeden önce bu projelerden doğru zamanda nasıl çekilebildikleri gibi konuları derinlemesine inceleyeceğiz.

Kitabın sonlarına doğru ilerlerken şu sorulara cevap bulmuş olacaksınız:

- Bazı dolandırıcılıklar başarısızlıkla sonuçlarken bazıları nasıl devasa düzeyde büyüme kaydedebiliyor?
- Bir şeyin iyi olduğunu ya da gerçek olamayacak kadar iyi olduğunu nasıl anlıyorsunuz? Bu ikisini birbirinden nasıl ayırt edebiliriz?
- Neden bazı insanlar bu dolandırıcılıklara kanıyor?
- İnsanlar, paralarını çok başka şeyler için harcayabilecekken nasıl oluyor da bazı dolandırıcılık projelerine ellerinde avuçlarında ne varsa hepsini verebiliyorlar?
- İnsanlar dolandırıcılık amaçlı oluşturulmuş bu yapılar çökene kadar onların dolandırıcılık olduğunu nasıl anlamadılar? Çökmüş olmalarına ve hukuki yaptırımlar uygulanmış olmasına rağmen neden hâlâ bazı insanlar bu projelere yatırım yapmaya ve bunları desteklemeye devam ediyor? Nasıl olur da söz konusu projeler insanları bu kadar kolay çekebilir?

- Sayıları az olsa da bazı insanlar, bir projeyi duyduktan sonra o projenin dolandırıcılık amaçlı olduğunu sezgiyle saniyeler içerisinde nasıl anlayabiliyorlar?
- Bu tür dolandırıcılıkları saniyeler içinde fark edebilen, az sayıdaki insanlardan biri olmayı nasıl öğrenebiliriz?

Gri bölgeler

Bu kitabın sadece dolandırıcılıklarla ilgili olmadığını belirtmiydim. Tıpkı her şeyin ya beyaz ya da siyah olmadığı gibi kripto sektöründe de her şeye “dolandırıcılık” veya “dolandırıcılık değil” diyemeyiz. Kimi durumlarda geleneksel finans sektörü, yasalara uygun hareket eden kripto şirketlerinin kredi alabilmesini veya istedikleri şekilde faaliyet yürütebilmelerini zorlaştırarak amacından sapmış gibi görünüyor. Birden fazla kripto şirketi geleneksel bankacılık sisteminin veya kontrolleri dışındaki diğer faktörlerin kurbanı olmuş durumda. Küçük çaplı start-up şirketlerinde çalışmaya başlamış olan bazı insanlar, kripto sektörü çok hızlı değiştiğinden, Bitcoin fiyat açısından bir tepeye tırmanıp bir düştüğünden ve kriptoya olan talep her zaman stabil olmadığından kısa süre içinde, altından kalkamayacakları işleri giriştiler.

Bu kitaptaki bazı bölümlerde tam anlamıyla dolandırıcılık diyebileceğimiz dolandırıcılıklar, sahtekârlık içeren projeler veya baştan beri Ponzi olduğu belli olan projeler yer alıyor. Bunların bazıları net değil (bu projelerde koşullar ya da niyet değişmiş olabilir). Projenin meşruluğu veya amacı zaman geçtikçe daha belirsiz bir hâl almış olabilir. Diğer gruptaki projelerin ise daha çok talihsiz olaylar, alınan kötü kararlar ve yapılan hatalar nedeniyle dolandırıcı olarak anıldıklarını düşünüyorum. Bu projeleri dolandırıcılık olarak adlandırmıyorum ya da en azından böyle bir amaçla yola çıktıklarını sanmıyorum. Bazı kripto projelerinin, geleneksel bankacılığın sunduğu seçeneklere erişemediklerinden bu duruma düştüklerini ve kasten suç faili konumuna düşürüldüklerini düşünüyorum. Bazı olaylarda kesinlikle yanlış ya da eksik anlama ve net olmayan meseleler var.

Biraz da umut

Güzel bir pazarlama stratejisi uygulayan, büyük vaatlerde bulunan ve başta yüksek tutarlarda ödemeler yapan dolandırıcılık projeleri dünyadaki neredeyse bütün sektörlerde var. Yani bu durum, sadece kripto sektörüne özel bir şey değil. Eğer bu kitap sayesinde tek bir kişinin bile parasını bir dolandırıcılık projesine (kripto olsun ya da olmasın) kaptırmasını önleyebilirsek amacıma ulaşmış olacağım.

Olumlu bir açıdan baktığımızda kripto paraların devrim niteliğinde bir teknolojinin ürünü olduğunu ve gerçekten de milyarlarca insanın yaşamını değiştirebileceğini söylemeliyim. Kriptonun gücü yadsınamayacak derecede büyük. Bu sektördeki dolandırıcılık olayları tarihe karıştığında kripto sektörü düşünülenin çok daha ötesine geçecek. Kitaptaki son bölüm olan “Bireyler için kripto”da kripto paraların, ta başından beri geleneksel finans sistemi tarafından yok sayılan ve hatta sömürülen milyarlarca fakir insanın ekonomik anlamda özgürleşmesini ve birçok bireyin siyasi anlamda özgürlüğüne kavuşmasını sağlayacak, çok kuvvetli bir potansiyeli olduğuna dair bir umut ışığı yakacağız.

Kriptoda her şeyin çok hızlı değiştiğini, bu yüzden kitabı yayıma hazırlamanın çok zaman aldığını ve çok çaba gerektirdiğini tekrar söylemenin bir lüzumu yok. Siz bu kitabı okurken eminim bazı bilgiler değişmiş olacak. Umarım hoş bir okuma serüveni yaşarsınız!